

Uudenmaan tulevaisuuskoulun ideointitehtävän ohjeet opettajalle

Tehtävä 2. Ideointitehtävä:

Miten Uudestamaasta tulisi parempi paikka nuorille? Mitä sinä tekisit? Minkä pitäisi muuttua tai mitä tapahtua, että ideasi voisi toteutua?

Kerro ideasi sarjakuvalla tai kirjoita se tekstin muotoon. Käytä valmiita pohjia ja kyniä. Tämä tehtävä tehdään käsin.

Tehtävä on skaalautuva, sen voi tehdä monen eri aineen yhteydessä ja aikaa voi käyttää haluamansa määrän.

Ideointitehtävän voi toteuttaa valmiiseen, netistä tulostettavaan ideapaperipohjaan (mieluummin A3, myös A4 sopii). Ideapaperipohjia on tarjolla kaksi erilaista: tekstipohja ja sarjakuvapohja. Molemmat on tarkoitettu toteuttaa käsin piirtämällä, kirjoittamalla ja värittämällä. Luokassa voidaan valita, kumpaa pohjaa vai molempia käytetään.

Tekstinä toteutettaessa kehittämisidea kirjoitetaan käsin ideapaperipohjaan. Muoto on vapaa ja tärkeintä ilmaista idea mahdollisimman selkeästi. Tekstiä voi suunnitella erilliselle paperille tai vihkoon. Tekstin voi tehdä yksin tai yhdessä. Jos aikaa on niukasti, yksin tekeminen on luultavasti nopeampaa.

Sarjakuvassa tärkeintä on tarina ja sen luettavuus, joten ohjeistuksessa kannattaa keskittyä siihen. Ennen kuin aletaan piirtää, on hyvä miettiä hetki sarjakuvan tarinaa. Tilaa on vain neljä ruutua. Käsikirjoitusta voi suunnitella erilliselle luonnospaperille tai vihkoon joko tekemällä listan yhdestä neljään (ruutujen määrä) tai jakamalla paperin piirtämällä neljään osaan. Suunnitelmassa on teksti ja tarvittaessa tikkukahmoluonnoksina vähän kuvia. Tekstiä ei tarvita paljoa – näytä, älä selitä!

Monenlaiset erilaiset piirustustyyliit voivat toimia sarjakuvassa. Tyyli on olennainen vain sen osalta, tukeeko se tarinan sisältöä tai viestiä.

Sarjakuvan voi tehdä yksin tai yhdessä. Jos aikaa on niukasti, yksin tekeminen on luultavasti nopeampaa. Yhdessä tehdessä kannattaa varata aikaa tekemisen tavoista ja työnjaosta neuvottelemiseen. Erilaisista yhdessä tekemisen tavoista esimerkkejä kohdassa 10.

1 Kesto

Koko Tulevaisuuskoulun kesto voi olla 1 tai 2 oppituntia eli 45–90 minuuttia.

2 Tarvikkeet

- Tulostetut sarjispohjat ja/tai tekstipohjat A3
- Lyijykynät, kumit, teroittimet
- Ohutkärkisiä mustia tusseja
- Värikynät
- Vihko tai muuta paperia luonnosteluun ja käsikirjoittamiseen

3 Tehtävänanto

Miten Uudestamaasta tulisi parempi paikka nuorille? Mitä sinä tekisit? Minkä pitäisi muuttua tai mitä tapahtua, että ideasi voisi toteutua?

4 Tarinan ideointi ja luonnostelu

Ennen kuin aletaan piirtää, olisi hyvä miettiä hetki sarjakuvan tarinaa. Tilaa on vain neljä ruutua. Käsikirjoitusta voi suunnitella erilliselle luonnospaperille tai vihkoon joko tekemällä listan yhdestä neljään (ruutujen määrä) tai jakamalla paperin piirtämällä neljään osaan. Suunnitelmassa on teksti ja tarvittaessa tikkukahmoluonnoksina vähän kuvia. Tekstiä ei tarvita paljoa – näytä, älä selitä!

Pohdi: Mitä lähiympäristössäsi tai Uudellamaalla puuttuu tai mikä ei toimi? Mitä toivoisit, että voisi tehdä? Miten on nyt? Miten voisi olla paremmin?

Ruutu 1: Näytä nykytilanne

Ruutu 2: Nimeä pulma tai toive

Ruutu 3: Mitä pitäisi tehdä – ja kenen?

Ruutu 4: Miltä sitten näyttäisi?

5 Valmiit pohjat

Sarjakuvat piirretään A3-kokoon, koska on helpompi piirtää tarkkoja yksityiskohtia isompaan kokoon. Apuna voi käyttää valmiita, kopioituja sarjisruutupohjia.

Jos käytävissä on vain A4-paperia, valmiit ruutupohjat voi tulostaa niille kaksi ruutua kerrallaan ja teipata yhteen isommaksi, kun sarjakuva on valmis. Pieneen kokoon A4-kokoiselle paperille piirtäminen siististi voi olla hankalaa.

Sarjakuvat julkaistaan todennäköisesti pienemmässä koossa kuin mihin ne on piirretty. Pienentäminen hävittää pikkuvirheet, mutta kannattaa olla tarkkana, että tekstausta pysyy luettavana. (ks. kohta 8)

6 Lyhyen sarjakuvan eli stripin rakenne

Ruutu 1: Tarinan lähtötilanne. Ensimmäisessä ruudussa esitellään kuvallisesti henkilöt ja ympäristö. Ympäristöä voi kuvata aivan viitteellisestikin: Ollaanko sisällä vai ulkona? Ollaanko luonnossa vai kaupungissa?

Ruudut 2 ja 3: Kehittely. Toisessa ruudussa keskustelu jatkuu tai tapahtuu jotain yllättävää. Kolmannessa ruudussa näkyy reaktio tai vastaus.

Ruutu 4: Neljännessä ruudussa selviää loppuratkaisu.

7 Sarjakuvan otsikko

Otsikko on usein vaikein. Miten tiivistäisit ideasi sarjakuvan otsikkoon?

8 Puhekuplien teksti

Tekstiä kannattaa laittaa vain aivan pakollinen määrä. Sille täytyy varata kuvassa yllättävän paljon tilaa, jopa yksi kolmasosa tai puolet ruudusta. Kannattaa luonnostella teksti paikoilleen ihan ensimmäiseksi ja vasta sitten piirtää kuva jäljelle jäävään tilaan.

Tekstaamista varten piirretään ensin kevyesti apuviivat 1 cm välein toisistaan. Kirjaimet luonnostellaan ensin kevyesti lyijykynällä ja piirretään sitten puhtaaksi ohuella mustalla tussilla.

Tarkista: Ovatko puhekuplat oikeassa lukemisjärjestyksessä? Saako tekstauksesta selvää, onko sitä liikaa tai liian vähän? Ymmärtääkö lukija sarjakuvan viestin tai tarinan?

9 Hahmon piirtäminen

Millainen hahmo olisi hyvä kertomaan ideasi sarjakuvassa? Millainen hahmo on piirrettävissä monta kertaa eri kulmista ja erilaisin ilmein tunnistettavasti? Hahmon ei tarvitse olla ihminen tai eläin. Kuvakoot voi kerrata: hahmon ei aina tarvitse näkyä kokonaan, vaan esillä voi olla esimerkiksi kasvot tai jokin yksityiskohta.

10 Erilaisia yhdessä tekemisen tapoja

Sarjakuvan voi tehdä yksin tai yhdessä. Yhdessä tehdessä on hyvä ensin keskustella tekemisen periaatteista ja työnjaosta. Erilaisia yhdessä tekemisen tapoja ovat esimerkiksi:

- Parityö: vaikkapa niin että toinen piirtää ja toinen tekee käsikirjoituksen.
- Studio: yksi kirjoittaa tarinan käsikirjoituksen (noin puoli arkkia, tarinan täytyy mahtua neljään ruutuun), joku luonnostelee, joku piirtää puhtaaksi, joku tekstaa, joku värittää.
- Jammailu: yksi aloittaa ja piirtää ensimmäisen kuvan teksteineen, antaa seuraavalle joka jatkaa tarinaa. Tässä voi koittaa jatkaa aloittajan tyyllillä.

11 Mahdollinen arviointi / läpikäynti:

Oppilaat voivat antaa palautetta toisilleen joko pareittain tai pienryhmissä tai voidaan järjestää katselmus.

Monenlaiset erilaiset piirustustyyliä voivat toimia sarjakuvassa. Tyyli on olennainen vain sen osalta, tukeeko se tarinan sisältöä tai viestiä. Tärkeää on luettavuus, joten palautteessa kannattaa keskittyä siihen. Ovatko puhekuplat oikeassa lukemisjärjestyksessä? Saako tekstauksesta selvää, onko sitä liikaa tai liian vähän? Ymmärtääkö lukija sarjakuvan viestin tai tarinan?

12 Sarjakuvat voi ”julkaista”

- Seinäjulisteina luokan tai koulun seinällä. Nämä voi halutessaan myös värittää.
- Sarjakuvat voi monistaa vihkoksi. Joissakin kopiokoneissa on valmiina asetus vihkokopioinnille. Lehteen voi suunnitella kannen ja keksiä sille nimen. Vihkokopioinnin onnistumiseksi sivumäärän täytyy olla neljällä jaollinen (sis. kannet ja sisäkannet).
- Netissä, esim. Instagramissa. Vaatii ylimääräistä työtä sen verran, että julkaisee ruutu kerrallaan kuvasarjana, muuten teksti menee liian pieneksi.
- Mukaan häshtägit #uusimaapäivä (ja/tai #nylandsdagen #uusimaaday)
- Tägää Instagramissa @uusimaapaiva, Facebookissa @uudenmaanliitto

13 Lähetä ideat Uudenmaan liittoon

Uudenmaan liitto on kiinnostunut nuorten ideoista ja otamme mielellämme vastaan sarjakuva-

ja tekstipohjille tehdyt ideat. Tekijöiden luvalla tietysti. Ideapaperit voi lähettää Uudenmaan liittoon sähköpostitse PDF- tai jpg-muodossa osoitteeseen katriina.rosavaara@uudenmaanliitto.fi.

Kooste ideapapereista esitellään Uudenmaan maakuntahallitukselle vuosittain ja kaikki liittoon toimitetut ideapaperit sisällytetään seuraavan maakuntaohjelman valmisteluun.

Kiitos että osallistuit Uudenmaan kehittämiseen!